

Kennis delen op CBS microdatamiddag

'Microdata onder de loep'. Onder die titel organiseerde het CBS op 8 november een middag over onderzoek op microdata. Doel was onderzoekers, beleidsmakers en andere gebruikers van de gegevens met elkaar en met het CBS in contact te brengen. In de plenaire opening sprak Frans Hoeve, hoofd van het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB) van het CBS, de wens uit om in de toekomst ook gegevensbestanden van Europese zusterinstellingen via het CBS voor onderzoek beschikbaar te stellen. Dat zou een grote stap voorwaarts betekenen voor internationaal vergelijkend onderzoek. Het CBS zal de mogelijkheden gaan verkennen. Daarnaast wees Hoeve op de toename in de beschikbaarheid en het gebruik van CBS microdata, zowel wat betreft het aantal beschikbare jaargangen als wat de diversiteit aan onderwerpen aangaat.

In de parallelsessies was onder andere aandacht voor het grootste personen steekproefonderzoek van het CBS, de Enquête Beroepsbevolking,

en voor het op registraties gebaseerde Sociaal Statistisch Bestand, maar ook voor thema's als sociale zekerheid, gezondheid en bedrijven. Daarnaast werd methodologisch stilgestaan bij verschillen tussen steekproeven en registraties. Ook werden er CBS presentaties gehouden over de huidige stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen rond een bepaald thema en vertelde een datagebruiker van buiten het CBS iets over zijn of haar onderzoek. In de sessies kregen gebruikers van microdata ook de mogelijkheid hun wensen met

betrekking tot microdata kenbaar te maken.

In de afsluitende forumdiscussie kwam opnieuw de wens van gebruikers naar voren om meer kennis te delen met betrekking tot het gebruik van de gegevens. Onderling, maar ook tussen de gebruikers en de inhoudelijke experts van het CBS. De CBS directeuren, die in de discussie verschillende stellingen uit de parallelsessies behandelden, zagen daar het nut absoluut van in. Het CBS heeft toegezegd op korte termijn een bijdrage te leveren aan het bevorderen van de kennisuitwisseling tussen gebruikers van microdata. (LS)

Meer geld voor kleine dataprojecten

DANS heeft in 2007 het beschikbare bedrag voor Kleine Data Projecten (KDP) verhoogd tot € 100.000. Ook gaat het data-instituut zelf het veld in om meer projecten in aanmerking te laten komen. In 2006 heeft DANS acht Kleine Data Projecten (KDP2006) mogelijk gemaakt.

In 2006 kregen acht projecten een bijdrage van maximaal tien duizend euro uit het KDP-potje. Het ging vaak om projecten die wegens hun karakter de kans liepen als sluitpost te worden bestempeld. De aanvragers van de in 2006 gehonoreerde projecten bleken volgens een interne evaluatie tevreden over de resultaten en de samenwerking met DANS. Zij vinden dat zij met de KDP een beter beeld van hun werkveld en nieuwe inzichten op de onderzoekspraktijk hebben gekregen: 'De KDP's zijn een soort 'snuffelstage', aldus een aanvrager. KDP's creëren goede kansen voor netwerkverbreding en vormen een basis voor andere activiteiten. Zo zijn er diverse nieuwe vormen van samenwerking ontstaan, mede door de betrokkenheid van diverse disciplines en door het aansnijden van thema's en problemen die interdisciplinair moeten

worden behandeld.

Door de kleinschaligheid van de projecten kent de besluitvorming korte lijnen. In 2007 kunnen nog sneller beslissingen worden genomen over nieuwe initiatieven omdat daar geen officiële procedure meer voor nodig is. (MdG)

@ www.dans.knaw.nl/nl/diensten/kdp_o/

Sinds kort beschikbaar

Onderzoekers kunnen zowel bij DANS als bij het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) terecht voor databestanden van het CBS. Beveiligde microdata kunnen door DANS kosteloos geleverd worden voor secundaire analyses, via info@dans.knaw.nl. Aan het gebruik van de onbeveiligde microdata via het CvB is een aantal voorwaarden verbonden, zie <http://www.cbs.nl/microdata> -> Werkwijze. Onderstaand overzicht toont

CBS databestanden die recent voor onderzoekers beschikbaar zijn gekomen. Een volledig overzicht van de bestanden met een documentatierapport van de meest recente versies vindt u op <http://www.cbs.nl/microdata> -> Catalogi.

Het overzicht toont tevens een selectie van de onlangs bij DANS beschikbaar gekomen databestanden van diverse andere onderzoeksinstituten. Deze data kunnen kosteloos gedownload worden vanuit DANS EASY <http://easy.dans.knaw.nl/dms>

Naam	Periode	Beschikbaar via
Data Centraal Bureau voor de Statistiek		
Sociaal Statistisch Bestand Personen	2005	CvB
Sociaal Statistisch Bestand Bijstand	2004 en 2005	CvB
Sociaal Statistisch Bestand Werkloosheid	2005	CvB
Mobiliteitsonderzoek Nederland	2004 en 2005	CvB
Woononderzoek	2005 en 2006	CvB
Woningbehoefteonderzoek	1998 t/m 2000	CvB
Bijstandsdebiteurenstatistiek	200701 t/m -03	CvB
Voortgezet Onderwijs Cohort Leerlingen	1989 en 1999	CvB
Vorgezet Onderwijs Cohort Leerlingen	1993-2003	CvB, DANS
Inkomenspanelonderzoek	2004 (definitief) en 2005 (voorlopig)	CvB
Doodsoorzaken	1995 t/m 2004 en 2006	CvB
Milieukosten van bedrijven	1997	CvB
Nationaal Kiezersonderzoek	2006	CvB, DANS-EASY
Statistiek Financiën van Grote Ondernemingen	1997 t/m 2004	CvB
Algemeen Bedrijvenregister	2005	CvB
Veiligheidsmonitor Rijk	2006	CvB, DANS
Data van overige instellingen		
Kwaliteitskaart Voortgezet Onderwijs Inspectie van het Onderwijs	2006	DANS-EASY
Islamofobia, attitudes towards Muslims and the Islam among young people in the Netherlands in 2006	2006	DANS-EASY
Prof.Dr. H. Dekker Universiteit Leiden Tijdsbestedingsonderzoek	2005	DANS-EASY
Sociaal en Cultureel Planbureau Monitor Hoger Beroeps Onderwijs	2006	DANS-EASY
Research Centrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt - ROA		
Monitor Wetenschappelijk Onderwijs Research Centrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt - ROA	2006	DANS-EASY
Evaluatie van de wet Voorzieningen gehandicapten	2006	DANS-EASY
SGBO Onderzoeks en Adviesbureau van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten		

Onderzoek onder gebruikers erfgoed-ict op studiedag VGI

Bij de studiemiddag van de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica (VGI) op 11 oktober stonden de eindgebruikers centraal. Wie zijn ze? Hoe beleven ze erfgoed binnen een digitale context? En hoe kunnen erfgoedbeheerders hen bereiken? Virtuele informatie spreekt hen aan, maar wiki's stuiten op wantrouwen, zo blijkt uit onderzoek.

Gert Nullens en Laurence Hautekeete presenteerden er het Erfgoed 2.0 project. Via mobiele technologie en sociale interactie wil men erfgoed op een nieuwe, gebruiksvriendelijke manier aan de consument aanbieden. Einddoel is het nauw laten aansluiten en verrijken van de *reallife* erfgoedervaring (bv. een museumbezoek) met extra informatie in de virtuele wereld. Dit wordt ook wel de *virtuous circle* genoemd.

Maar zit de consument hier echt op te wachten? En welke mogelijkheden van nieuwe technologie bieden meerwaarde in deze context? Om deze vragen te beantwoorden is er een behoefteonderzoek uitgevoerd dat de verwachtingen en de noden van de verschillende gebruikersgroepen moest achterhalen: experts, medioren/senioren en ouders met kinderen.

De groep experts bestond uit mensen met een achtergrond in digitaal erfgoed. Zij stonden vrij positief tegenover het uitgangspunt maar hadden een aantal bedenkingen. Hoe ga je om met de intellectuele rechten? Hoe vermijd je dat je bezoekers in het keurslijf dwingt van een geleide wandeling – zowel virtueel als in realiteit?

De groep medioren/senioren ziet het gebruik van ICT en het internet voornamelijk functioneel. Het vooraf aanmaken van een virtueel profiel waarop de aangeboden content naar aard en hoeveelheid is gebaseerd kon

hen maar weinig boeien. Het gebruik van mobiele toestellen bracht vooral kritische geluiden over usability naar boven. De laatste groep, ouders met kinderen, stond vrij open tegenover de aangeboden mogelijkheden. Het educatieve en het speelse element zowel voor en tijdens en na het bezoek aan een erfgoed site bleek hier een voltreffer te zijn. Moderne technologie is hier een uitstekend middel om de aandacht van kinderen en jongeren te grijpen.

Hoewel het onderzoek nog in volle gang is, leverde het al enkele voorlopige resultaten op. Ten eer-

ste bestaat er wantrouwen bij alle groepen tegenover het gebruik van user generated of community driven content (tagging, comments, wiki). Vooral de betrouwbaarheid van de aangeleverde informatie wordt betwist. Een tweede vaststelling is dat het principe van de *virtuous circle* op heel wat bijval kan rekenen. Het aanbieden via een virtueel platform van zowel teasers en voorbereidende informatie als de mogelijkheid om het bezoek te herbeleven en diepgaandere informatie terug te vinden sprak alle groepen aan. (Matthias Vandermaesen)

COLOFON

e-data@research is het kwartaalblad in Nederland over data en onderzoek in de alfa- en gammawetenschappen. Het verschijnt onder auspiciën van DANS, het Huygensinstituut, het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Koninklijke Bibliotheek en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica. Toezending kosteloos aan relaties van de stakeholders en op verzoek aan studenten in de alfa- en gammarichtingen. Oplage: 7500. *e-data@research* is online te raadplegen op www.edata.nl

Uitgever: Edita-KNAW, Kloveniersburgwal 29, 1011 JV Amsterdam

Redactieadres: Postbus 93067, 2509 AB Den Haag;
T (070)3494450 F (070)3494451
E edata@dans.knaw.nl

Redactie: Peter Boot, Ivo Gorissen, Martijn de Groot (hoofd/eindredacteur), Marcel Ras, Jetske van der Schaaf, Luuk Schreven

Aan dit nummer werkten mee:

Hildelies Balk, Karina van Dalen-Oskam, Pieter Duimelaar, Peter Doorn, Harry Ganzeboom, Rutger Kramer, Niels van Manen, Jan Mol, Annelies van Nispen, Arda Riedijk, Ewoud Sanders, Heiko Tjalsma, Matthias Vandermaesen, Caroline Voorbrood

Redactiesecretariaat: Lucas Pasteuning, Jetske van der Schaaf

Vormgeving: Ellen Bouma, Alkmaar
Productie en pre-press: Edita-KNAW
Druk: PlantijnCasparie, Almere

ISSN: 1872-0374